

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND
ECONOMIC RELATIONS

Број: 09-02-50-947-1 /24
Датум: 18.03.2024 године

BOSNA I HERCEGOVINA MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA SARAJEVO			
PRIMLJENO		21-03-2024	
Urednik	Klasifikacija	Datum odluc	Broj priloga
		01-50-1-	509/44

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

ПРЕДМЕТ: Приједлог одговора на посланичко питање, доставља се ради разматрања

Поштовани,

Дана 04. марта 2024. године, овом министарству достављено је питање у писаном облику посланика Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Саше Магазиновића.

У складу са чланом 36. пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 22/03), достављамо вам ради разматрања и утврђивања одговора, Приједлог одговора на посланичко питање посланика Саше Магазиновића.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Стана Кошарац

Доставити:

- наслову
- Генералном секретаријату Савјета министара БиХ
- а/а

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА**

Образац за припрему приједлога одговора
на посланичко питање

Број: 09-02-50-947- /24
Сарајево, 18.03.2024. године

ПРИЈЕДЛОГ

Саша Магазиновић, посланик у Представничком дому Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, упутио је министру спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине сљедеће посланичко питање у писаном облику:

„1. Које су активности до сада предузете и које активности се планирају и када, са циљем да Босна и Херцеговина спремна дочека увођење СВМ-а (Carbon Border Adjustment Mechanism)?

2. Да ли сте радили анализу евентуалних посљедица по бх. привреду уколико се у потпуности или дјелимично неспремно дочека почетак 2026. године?“

На постављено питање, Савјет министара Босне и Херцеговине је на ___ сједници одржаној
(број)

_____ године, утврдило сљедећи:
(датум сједнице)

ОДГОВОР

У циљу суочавања са актуелним изазовима у подручјима енергије и климе, Европска унија одлучила се за хитан и амбициозан одговор у виду Европског зеленог плана, програма чији је циљ да Европа постане први климатски неутралан континент до 2050. године.

Потписивањем Декларације о Зеленој агенди за Западни Балкан, у Софији 10. новембра 2020. године, земље региона, па тако и Босна и Херцеговина, обавезале су се слиједити Европску унију и допринијети остварењу циља.

Неки од најважнијих захтјева Софијске декларације се односе на усклађивање са климатским законом ЕУ, дефинисање енергетских и климатских циљева до 2030. године у складу са правним оквиром Енергетске заједнице и правне стечевине ЕУ, као и на развој и примјену интегрисаних енергетских и климатских планова са јасним мјерама за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште. Декларацијом је предвиђен и наставак усклађивања са Системом за трговање емисијама ЕУ (EU ETS), као и увођење других модела за опорезивање емисија, анализа и ревидирање свих прописа који подржавају

прогресивну декарбонизацију енергетског сектора и њихова потпуна примјена, прије свега кроз Уговор о успостављању Енергетске заједнице, као и сарадњу у припреми процјене социо-економског утицаја декарбонизације на сваку земљу и на ниову региона у циљу праведне транзиције. Неке од мјера се односе и на давање приоритета енергетској ефикасности и њено побољшање у свим секторима, повећање удјела обновљивих извора енергије и обезбјеђивање неопходних услова за инвестирање, смањење и постепено укидање субвенција за угаљ, строго поштујући правила државне помоћи, те активно учествовање у иницијативи Региони угља у транзицији за Западни Балкан.

Декарбонизација енергетског сектора је императив за Босну и Херцеговину. Ово је и наша обавеза, не само на основу Софијске декларације, већ и Уговора о успостављању Енергетске заједнице и Паришког споразума, али и огромна шанса која може омогућити даљи развој енергетског сектора Босне и Херцеговине, смањити административно оптерећење, осигурати већу кохерентност и дугорочну предвидљивост улагања.

С тим у вези, процес декарбонизације енергетике је потребно детаљно планирати и његову реализацију системски водити, на чему Министарство спољне трговине и економских односа БиХ активно ради, у блиској сарадњи са ентитетским министарствима енергије и заштите животне средине, као и Владом Брчко Дистрикта БиХ, а све са циљем да развијемо модеран, конкурентан, околиски и климатски одржив енергетски систем.

Стављајући декарбонизацију енергетског сектора у фокус нашег рада, Министарство активно ради на изради Интегрисаног енергетског и климатског плана за Босну и Херцеговину до 2030. године (NECP). Сам процес израде води ово министарство, заједно с Владом Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и ентитетским министарствима надчежним за питања енергије и заштите животне средине.

У питању је јако комплексан и захтјеван процес, јер се по први пут примјењује интегрисани приступ гдје се у даљем развоју енергетског сектора у потпуности уважавају климатски циљеви.

Први нацрт документа припремљен је у првој половини 2023. године и достављен на коментаре свим надлежним институцијама. Босна и Херцеговина је у складу с прописаним роковима предала први нацрт NECP-а Секретаријату Енергетске заједнице у јуну 2023. године. Током јула 2023. године проведен је први круг јавних консултација у 3 града у БиХ, Бања Луци, Мостару и Сарајеву. Урађена је свеобухватна процена утицаја документа, који је такође прошао процес јавних консултација путем веб платформе еКонсултације. Такође, сам нацрт NECP-а је прошао процедуру јавних консултација (новембар 2023. године) путем платформе еКонсултације, што је омогућило свим заинтересованим странама, првенствено грађанима и представницима организација цивилног друштва, да стекну увид у сам документ и дају своје коментаре, идеје, и сугестије за његово унапређење. Рок за достављање финалног нацрта је јун 2024. године. Усвајање NECP-а планирано је до краја 2024. године.

Један од приоритета на којима радимо, а који је препознат и у овом документу, је увођење Система ЕУ о трговању емисијама (EU ETS) којим се ограничава количина гасова са ефектом стаклене баште, а у циљу избјегавања СВМ механизма (Механизам за прекогранично прилагођавање угљика) који би имао катастрофалне посљедице на нашу привреду обзиром да је ЕУ наш главни трговински партнер.

На захтјев МСТЕО, Секретаријат Енергетске заједнице је израдио нацрт приједлога Мапе пута за увођење шеме цијена угљеника и трговине емисијама у Босни и Херцеговини која је прихваћена од стране Радне групе за израду НЕСР-а. Циљ Мапе пута је покренути разматрање и планирање начина на који се различити елементи ЕУ шеме трговине емисијама и сродног законодавства могу увести и имплементирати у БиХ како би се омогућило правовремено одређивање цијене угљеника. У НЕСР -у је исказано одређење да се до 2026. године уведе ETS у БиХ. Средства прикупљена из ETS-а би остајала у БиХ и користила се за мјере декарбонизације енергетског система и Праведну транзицију у регијама богатим са угљем. Овакав сценариј омогућује да се процес прилагођавања система, провођење декарбонизације и транзиције одрживог изласка из угља одвија на организован, економски ефикасан, рационалан и праведан начин. У овом сценарију ће се убрзано почети градити нови капацитети из обновљивих извора и то првенствено из енергије сунца и вјетра, као извора са најкраћим периодом изградње, најнижом цијеном произведене енергије и најмањим утицајем на животну средину.

У склопу техничке асистенције коју БиХ пружа Свјетска банка разматране су четири компоненте техничке помоћи у вези са системом трговања емисијама и механизмом одређивања цијена угљеника:

1. Оквир за праћење, извјештавање, верификацију
2. Анализа економског утицаја
3. ETS инфраструктура и платформа
4. Правни и регулаторни аспекти

За тачку 3. ETS инфраструктура и платформа, Свјетска банка је обезбиједила техничку помоћ за израду опција дизајна модела EU ETS -а за Босну и Херцеговину и његова израда је у току. Такође, Свјетска банка ће пружити техничку асистенцију и за другу компоненту.

МСТЕО је у протеклом периоду, уз подршку пројекта EU4Energy, који представља техничку асистенцију енергетском сектору у склопу IPA II програма, припремило Анализу утицаја СВAM-а и ETS на 6 одабраних сектора у БиХ (челик, жељезо, цемент, ђубриво, алуминиј и електрична енергија). Подаци ове анализе показују да је електрична енергија најосјетљивија индустрија у БиХ на примјену било којег CO₂ пореза (СВAM или ETS). Имајући у виду ефекат преливања који електрична енергија може имати на друге индустрије и домаћинства кроз повећање продајне цијене на локалном тржишту, економска стабилност ће бити главна брига у наредних неколико година.

Резултати анализе показују да је за БиХ у овој почетној фази најбоље рјешење постепено увођење ETS-а, паралелно с ефектима СВAM-а. Важно је појаснити да се кроз СВAM опорезује само роба која се извози, док ETS опорезује сву произведену робу у земљи. Анализа показује да би БиХ кроз СВAM механизам у ЕУ буџет дала око 1.3 милијарде КМ, и годишње изгубила око 800 радних мјеста. Потпуном примјеном ETS-а данас, БиХ привреда би прикупила, односно у домаћи буџет дала око 3 милијарде КМ, са резултатом губитка 1400 радних мјеста годишње. Процјене показују да би у почетној фази, комбинацијом СВAM-а и ETS-а у БиХ остајало око 290 милиона КМ годишње, а у ЕУ отишло око 380 милиона КМ. На овај начин износи прикупљени путем ETS елиминисали би потрошњу на СВAM и помогли БиХ да се носи са посљедицама СВAM-а.

У октобру 2023. године успостављена је Радна група за наставак рада на изради и усаглашавању Закона о регулатору електричне енергије и природног гаса, преносу и

тржишту електричне енергије у Босни и Херцеговини. Радну групу чине представници МСТЕО, ДЕРК-а, Електропреноса БиХ, НОСБиХ-а и ентитетских министарстава надлежних за сектор енергије. Циљ који се жели постићи усвајањем предметног Закона је успостава организованог тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини те избјегавање примјене СВМ механизма на електричну енергију.

У циљу интензивирања предметних активности и испуњавања дијела обавеза из Уговора о успостављању Енергетске заједнице и Софијске декларације, МСТЕО је у марту 2024. године покренуло активности формирања Радне групе за успостављање Система за трговање емисијама у БиХ као и Система за праћење, извјештавање и верификацију, а уважавајући уставну структуру Босне и Херцеговине.

Радна група ће радити на развијању и имплементацији механизма одређивања цијена угљика који предвиђа еквивалентну цијену као ЕУ ЕТS, као и на транспозицији и имплементацији MRV пакета, а који се односи на Уредбу Комисије за спровођење (ЕУ) 2018/2066 о праћењу и извештавању о емисијама гасова са ефектом стаклене баште (MPP) и Уредбу (ЕУ) 2018/2067 о верификацији података и о акредитацији верификатора (AVR). Активности Радне групе ће бити уско повезане са активностима које се већ проводе у БиХ, а везано за успостављање Система за праћење, извјештавање и верификацију Интегрисаног енергетског и климатског плана Босне и Херцеговине и енергетско моделовање.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM

Broj: 01-50-1-509/24

Sarajevo, 4. 3. 2024.

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE

- n/r ministra Staše Košarca -

Predmet: Zastupničko pitanje

21
06
07 ko

06-03-2024

50-947/24

Zastupnik Saša Magazinović je, sukladno čl. 166. i 170. Poslovnika Zastupničkog doma („Službeni glasnik BiH“, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23 i 87/23), 4. ožujka 2024. uputio ministru vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine pitanje u pisanom obliku.

Molim da odgovor na zastupničko pitanje dostavite u roku od 30 dana, sukladno članku 171. stavak (2) Poslovnika Doma.

U pritvku Vam dostavljam pitanje predano u pisanom obliku.

PREDSJEDATELJ
ZASTUPNIČKOG DOMA

Marinko Čavara

Dostaviti:

naslovu

- Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH

- a/a

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
Клуб посланика СДП БиХ

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI / ZASTUPNIČKI DOM
Klub poslanika/zastupnika SDP BiH

Sarajevo, 4.3.2024.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PREDSTAVNIČKI DOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE
n/r predsjedavajućeg

PRIMLJENO: 04-03-2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-	50-1-	509/24	4

U skladu s članom 166. i 170. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 79/14, 81/15 i 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23 i 87/23) postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

1. *Koje su aktivnosti do sada poduzete i koje aktivnosti se planiraju i kada, sa ciljem da Bosna i Hercegovina spremna dočeka uvođenje CBAM-a (Carbon Border Adjustment Mechanism)?*
2. *Da li ste radili analizu eventualnih posljedica po bh. privredu ukoliko se u potpunosti ili djelimično nespremno dočeka početak 2026. godine?*

Obrazloženje:

Ako do početka 2026. godine Bosna i Hercegovina ne uvede svoj sistem trgovanja emisijama CO2 usporediv s EU sistemom, bh. izvoznici će biti suočeni sa takozvanim CBAM mehanizmom. CBAM mehanizam je alat EU za postavljanje pravedne cijene na ugljik emitiran tokom proizvodnje proizvoda koji ulaze u EU, s ciljem poticanja čišće industrijske proizvodnje u zemljama izvan EU. CBAM je ključni dio ambicioznog plana EU-a "Fit for 55" koji ima za cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. godine u usporedbi sa nivoom iz 1990. godine. Ukoliko se do zadanog roka ne provedu sve pripremne aktivnosti, posljedice uvođenja CBAM-a bi mogle imati razorne efekte za bh privredu i privrednike.

Pitanje postavljam ministru vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

Odgovor tražim u pisanoj formi, u skladu s članom 171. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

Poslanik SDP BiH
Saša Magazinović